

יבול הספר העברי בישראל בשנים תש"ט—תש"י (הארות והערות)

שפל בהפצת ספרים שבא לרוב מחמת משבר כלכלי במדינה, השפעתו על פחיתת מספר הספרים היוצאים לאור אינה ניכרת אלא אחר זמן. הספרים הנמצאים בהדפסה ואלה שהוכנו להדפסה לפני בוא המשבר לא כדאי למו"ל להשהותם תחת ידו ולא להוציאם לאור, כיון שמרבית ההשקעה כבר הוצאה עליהם בלאו הכי והוא מעונין להציל מכספי השקעתו כמה שיוכל להציל. יש גם ספרים אקטואליים שהשעה דוחקת להוציאם לאור, כל דחיה בהוצאה פירושה — הפסד מוחלט.

הוא הדין בגיאות בארץ. אין רישומה ניכר בהדפסת ספרים מיד ואין השוק מוצף ספרים בשפע לאלתר. הכנת ספר להוצאה לאור דורשת חדשים רבים בכל ארץ וארץ ומכש"כ במדינתנו שמצוקת הנייר בה היא מהקשות ביותר ויש להזמינו מחו"ל חדשים רבים לפני כן. דברים אלה באים להסביר את התופעה המוזרה: שנת תש"ח, שנת מלחמה ומתיחות פוליטית יצאו בה יותר ספרים (669) מאשר בשנת תש"ט, שנת שלום ועליה (619). בשנת תש"י יש עליה במספר הספרים (795) אבל אינה מגיעה לשיא של שנות תש"ו (985) — תש"ז (941) מחמת מצוקת הנייר. ואם המחסור בנייר לא יבוא על תיקונו תבוא ירידה בהוצאת הספרים בשנת תש"א, למרות גידול האוכלוסיה ורבוי הצרכים.

ה ע ר ו ת :

1. הסטטיסטיקה מכילה ספרים וחוברות בכל ענפי המדע וסוגי הספרות, להוציא ספרים "זולים" ופסולים, חוברות של בחירות, דו"חות וכו'.
2. יש להניח שנעלמו מעינינו אחדים מחבוריהם של מהברים ומוסדות שאינם נפוצים באורח מסחרי, או ספרים שהוצאו במהדורות סטריאוטיפיות בלי שנויים ותיקונים שאין בהם חידוש אלא הגדלת המחזור בלבד — אבל אין בכך כדי לשנות את התמונה הכללית.

סטטיסטיקה של יבול הספר העברי במדינת ישראל בשנת תש"ט.

בממוצע	סך-הכל		תרגום		מקור		הוצ. פרטיות		הוצ. צבוריות		סוג הספרים
	עמודים	ספרים	עמודים	ספרים	עמודים	ספרים	עמודים	ספרים	עמודים	ספרים	
29	145	5	—	—	145	5	—	—	145	5	1. ביבליוגרפיה
389	1.150	3	—	—	1.150	3	240	1	910	2	2. אנציקלופדיות
349	4.190	12	—	—	4.190	12	1.085	4	3.105	8	3. שנתונים וקבצים
83	833	10	—	—	833	10	352	2	481	8	4. כתבי עת חדשים
264	5.294	20	280	1	5.014	19	1.615	8	3.679	12	5. כתבים מקבצים
187	374	2	374	2	—	—	—	—	374	2	6. פילוסופיה
240	11.035	46	356	1	10.679	45	6.122	24	4.913	22	7. מדעי היהדות
95	664	7	92	1	572	6	42	1	622	6	8. היהודים בתפוצות
211	1.899	9	412	2	1.487	7	272	1	1.627	8	9. ארץ-ישראל
89	2.050	23	—	—	2.050	23	—	—	2.050	23	10. א"י העובדת
256	2.307	9	40	1	2.267	8	992	3	1.315	6	11. ציונות
66	1.394	21	392	2	1.002	19	550	4	844	17	12. מדינת ישראל
126	7.102	56	—	—	7.102	56	1.350	8	5.752	48	13. מלחמת השחרור
215	5.707	26	3.949	20	1.758	6	3.333	12	2.374	14	14. מדעי החברה
204	3.881	19	768	4	3.113	15	691	3	3.190	16	15. חינוך
330	2.643	8	390	—	2.643	8	451	3	2.192	5	16. בלשנות
175	700	4	20	2	310	2	192	1	508	3	17. מדעי הטבע
184	1.104	6	—	1	1.084	5	402	3	702	3	18. מדעים שמושיים
79	396	5	267	—	396	5	—	—	396	5	19. חקלאות
36	1.916	53	—	5	1.513	48	632	12	1.284	41	20. אמנויות
171	1.202	7	403	2	935	5	890	6	312	1	21. ספרות
193	23.550	122	14.767	64	8.783	58	13.914	74	9.636	48	22. ספרות יפה
93	5.022	54	2.858	27	2.164	27	4.353	48	669	6	23. ספרי ילדים
240	1.960	8	—	—	1.960	8	1.000	4	960	4	24. היסטוריה
184	2.214	12	1.854	10	360	2	1.722	8	492	4	25. זכרונות וביוגרפיות
141	7.517	53	214	1	7.303	52	4.630	39	2.887	24	26. ספרי למוד
85	936	11	—	—	936	11	756	8	180	3	27. שונות
136	1.093	8	—	—	1.093	8	—	—	1.093	8	28. יידיש
158	98.278	619	27.436	146	70.842	473	45.586	277	52.692	342	סך-הכל

סטטיסטיקה של יבול הספר העברי במדינת ישראל בשנת תש"י

סוג הספרים	הוצ. צבוריות		הוצ. פרטיות		מקור		תרגום		סך-הכל		בממוצע
	ספרים	עמודים	ספרים	עמודים	ספרים	עמודים	ספרים	עמודים	ספרים	עמודים	
1. ביבליוגרפיה	6	335	—	—	6	335	—	—	6	335	56
2. אנציקלופדיות	2	930	4	1.647	6	2.577	—	—	6	2.577	429
3. שנתונים וקבצים	15	5.459	5	1.284	20	6.743	—	—	20	6.743	337
4. כתבי עת חדשים	20	969	3	182	21	985	9	2	23	1.151	50
5. כתבים מקבצים	6	2.416	7	2.134	13	4.550	166	2	13	4.550	350
6. פילוסופיה	6	1.169	2	749	3	595	—	5	8	1.918	239
7. מדעי היהדות	43	9.607	25	7.841	67	17.273	222	1	68	17.448	256
8. היהודים בתפוצות	7	1.621	3	818	9	2.217	—	1	10	2.439	244
9. ארץ ישראל	16	2.726	7	1.991	23	4.717	—	—	23	4.717	205
10. א"י העובדת	8	1.372	1	57	9	1.429	168	—	9	1.429	158
11. ציונות	6	821	5	1.298	10	1.951	—	1	11	2.119	192
12. מדינת ישראל	11	987	8	1.034	19	2.021	—	—	19	2.021	106
13. מלחמת השחרור	31	6.557	19	3.872	50	10.429	6.727	—	50	10.429	208
14. מדעי החברה	22	5.953	6	1.234	3	460	25	—	28	7.187	256
15. הינוך	7	547	2	287	9	834	—	—	9	834	92
16. בלשנות	6	1.921	9	2.277	15	4.198	1.176	—	15	4.198	280
17. מדעי הטבע	3	1.028	2	252	1	104	396	4	5	1.280	256
18. מדעים שמושיים	3	686	5	742	7	1.032	—	1	8	1.428	180
19. הקלאות	4	665	1	32	5	697	—	—	5	697	140
20. אמנויות	64	1.239	23	1.372	77	2.081	530	10	87	2.611	30
21. מחקר הספרות	7	2.142	9	2.907	16	5.049	—	—	16	5.049	315
22. ספרות יפה	89	19.677	78	18.474	81	18.639	19.512	86	167	38.151	228
23. ספרי ילדים	7	415	84	8.832	38	4.299	4.948	53	91	9.247	101
24. הסטוריה	1	317	5	1.175	2	366	1.126	4	6	1.492	248
25. זכרונות וביוגרפיות	8	1.660	6	1.323	9	1.939	1.044	5	14	2.983	213
26. ספרי למוד	19	2.481	48	6.516	67	8.997	—	—	67	8.997	134
27. שונות	2	179	5	879	6	781	277	1	7	1.058	151
28. יידיש.	4	530	—	—	4	530	—	—	4	530	132
סך-הכל	423	74.409	327	69.209	596	105.828	37.790	199	795	143.618	180